

16. oktober 2013

UKA 2013/88
Kim Kielsen

Naalakkersuisut Aatsitassanut inatsimmut UPA 14-imut allannguutissatut siunnersuummik saqqummiussinissamut pisussaaffilerneqarnissaat pillugu Inatsisartut aalajangiuussassaattut siunnersuut, taamaalilluni uran aamma thorium atominit qartartuliornermi atortussiassatut nassuiarneqartussanngorlugit aamma suliareqqitaanatik saffiugassatut (ore) pissuseqartillugit, taamaalilluni inatsimmi atortussiassat radiop qinngornerinik navianartunik akullit atortussiassallu allat ersarissumik immikkoortinneqaleqqullugit, avatangiisinut tunngasutigut piumasaqaatit eqqarsaatigalugit tamatumani aamma ilanngullugit piaanermi sinnikorineqartut (tailings) aammalu paaaffiusimasup matuneqarnerani igitassat.

(Inuit Ataqatigiit Inatsisartuni ilaasortaataat)

Siumup Partii Inuit-Illu siunertaasa ilagaat, Kalaallit Nunaanni aningaasaqarnikkut aatsiatsarsiorneq isumalluutit ilagissagaat, siunissami tamatuma aamma suliffissat sularisassallu pisariaqartinneqartut kiisalu politikikkut pingaartillugit iliutsinut tunngasut ilinniagaqarfignissaasa soqutigineqarnerulernissaat ilimanarmat.

1998-imiilli nunatsinni aatsitassat soqutigineqarnerat annertusiartorsimavoq, taamaamallu paaaffiliornerit inuussutissarsiutillu tamatuma nassatarisassai aatsitassanik anner-tuumik isumalluuteqalernissaq tunngavissinniarlugu, partiit tamarmik peqataaffigisaannik politikikkut aatsitassat pillugit iliuuserisassanik pilersaarusiornikuullutik, taamatut iliuuseqarnikkut aamma nunatsinni aatsitassat suut sumiinneri nalunaarsorneqarniassammata.

Aatsitassat pillugit suliniutissaq sularineqareernikuuvoq arlaleriarlunilu tulluarsarneqarluni aaqqissuuteqqinneqareernikuulluni, tunngaviusumilli aalajangersakkat taamaaginnarput, tassa aatsitassat ikummatissallu kulbrintetallit pillugit Kalaallit Nunaata annertunerusumik soqutigineqalernissaa periarfissillugu kiisalu nunatsinni sunik aatsitassaqaarnerata ilisimasaqarfiginerunissaa siunertaralugu.

2009-mi ukiaanerani katersuunnermi Inatsisartut tamarmik "Aatsitassanut inatsit" isumaqatigiissutigaa, tassanilu ersarissumik allassimavoq aatsitassat annertunerusumik an-nikinnerusumilluunniit uranimik imaluunniit radioaktiviunuk akoqarnerat pillugu immik-koortitsisoqanngitsoq. Avatangiisit, peqqinnissaq, isumannaallisaanissaq kiisalu inui-aqatigiinnut sunniutaasussat pillugit piumasaqaatit "Aatsitassanut inatsimmi" ersarissumik allassimapput.

Avatangiisit pillugit piumasaqaatit siunnersuuteqartut ujartugaat tamarmik "Aatsitassanut Inatsimmi" sinaakkusiinerit iluanni naammassineqareersimasut Siumut Partii Inuit-Illu isumaqarput, soorlu aamma Siumumit Partii Inuit-nillu ilisimaarineqartoq, aatsitassanik tunisassiorniartunit qinnuteqaateqartoqartillugu, akuersissummik tunisisoqannginnerani aatsi-tassarsior-nissamut kiisalu tunisassiulernissamut atatillugu piumasaqaatinik sukaterisoqarsinnaanera periarfissinneqartoq.

"Piiakkat uranitaqanngilluinnarnissaannik" politikki allanngortinneqarpat, aatsitassat uranidik akullit imaluunniit aatsitassat allat radioaktivemik akullit pillugit malittarisassat pi-umasaaqatillu sukaterneqartariaqarnerat pillugu siunnersuuteqartut saqqummiussaap Siumup Partii Inuit-Illu isumaqatigaat, tamannami aamma soorlu oqaluuserisassap 106-ip siullermeerutaasumik suliarineqarnerani Siumup Partii Inuit-Illu uparuarlugulu piumasaaqatissiissutigigaat.

Nunat aatsitassanik uranitalinnik imaluunniit radioaktivenik akulinnik tunisassiortut nioq-quteqartullu qanoq aqqissuussisimanerat takusariaqarpoq isumassarsiorfigalugulu, inat-sisiliornernermei teknologip isumannaannerpaap aallaaviunissaa aamma siunertaralugu. Siumumiit Partii Inuit-niillu erseqqissasavarput piumasaaqatinik annikillisaasoqarnissaa peqataaffiginngisaannassagatsigu, politikertummi inuiaqatigiinnut, meeqqanut kinguaas-satsinnullu annertuumik akisussaaffimmik tigummiagaqaratta.

Siumumit Partii Inuit-niillu piumasaaqatit ersarissuupput: Avatangiisinut, peqqinnissamut, isumannaallisaanissamut kiisalu inuiaqatigiinnut sunniutaasussat ajoqusiisinnaasortaqaartil-lugit, "Aatsitassanut inatsimmi" piumasaaqatigineqartut naapertorlugit, aatsitassanik tuni-sassiornermik ingerlatsiviit toqqissisimanartumik aaqqiissutissiisinnaanngippata, taava aatsitassarsior-nissamut tunisassiulernissamulluunniit akuersissummik tunniussisoqas-sanngilaq.

Siumup Partii Inuit-Illu taamatut oqaaseqaateqarlutik aatsitassanut inatsisip imarisai naammagalugit taamaammallu aalajangiiffigisassatut siunnersuut tunngavissaqanngitsutut isumaqarfigalugu tapersersunngilaa.